

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 804/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. D., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hagara-Hagarová, s. r. o., D. Dlabača 35, Žilina, zastúpenej konateľmi spoločnosti JUDr. Evou Hagarovou a Mgr. Ľubomírom Hagarom, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 177/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. D. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2014 doručená sťažnosť Ľ. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej

len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 177/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 11. augusta 2010 podal návrh na zvýšenie výživného plnoletého dieťaťa voči M. D. Vec je na okresnom súde vedená pod sp. zn. 25 C 177/2010. Napriek tomu, že od podania návrhu ubehli viac ako štyri roky, konanie nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené.

V dôsledku takéhoto stavu právnej neistoty je sťažovateľ nútený si hradiť všetky náklady výlučne zo sirotského dôchodku, ktorého je poberateľom, a z pôžičiek poskytnutých príbuznými.

Sťažovateľ pripisuje zodpovednosť za vzniknuté preťahy najmä konajúcemu súdu, ktorý podľa jeho názoru vykonáva neefektívne a neúčelné procesné úkony, a to najmä pokiaľ ide o vykonávanie niektorých dôkazov, ktoré častokrát nevedú k meritórnemu rozhodnutiu veci.

Sťažovateľ si uplatnil *„voči porušovateľovi jeho základného práva na súdnu ochranu, ktorým je Okresný súd v Žilina, nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5.280,- € (slovom päťtisícdivestoosemdesiat eur), ktorá suma predstavuje sťažovateľom uplatnený nárok od podania návrhu na začatie súdneho konania do podania predmetnej sťažnosti“*.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/177/2010 bolo porušené.

Okresnému súdu v Žiline sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/177/2010 konal bez zbytočných preťahov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.280,- € (slovom päťtisícdivestoosemdesiat eur), ktoré mu je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa, vedený... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 177/2010.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu, v danom prípade predsedovi okresného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48

ods. 2 ústavy (a tiež čl. 6 ods. 1 dohovoru), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch naďalej, aj po nadobudnutí účinnosti nového čl. 127 ústavy, zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, II. ÚS 374/2014). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdil, „že z hľadiska prípustnosti splnil všetky zákonom stanovené podmienky pre podanie sťažnosti“.

Keďže k sťažnosti nebola priložená sťažnosť na prietahy v konaní podaná v zmysle citovaného právneho predpisu, ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na jej predloženie.

Právny zástupca vo vyjadrení z 13. októbra 2014 uviedol: „Sťažovateľ E. D. nepodal sťažnosť predsedovi Okresného súdu Žilina v priebehu konania vedeného na prvostupňovom súde len z dôvodu, že prvostupňový súd priebežne vykonával procesné úkony... Procesné úkony prvostupňového súdu boli však neefektívne a tak, ako to vyplýva aj z rozhodnutia Krajského súdu v Žiline č. 6Co 377/2012-401 zo dňa 28.2.2013 Okresným súdom Žilina vykonávané dokazovanie nezodpovedalo povinnosti prvostupňového

súdu: korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania...

Napriek vyššie citovanému zrušujúcemu uzneseniu Krajského súdu v Žiline, ktorým by mal byť prvostupňový súd viazaný, Okresný súd Žilina pokračoval v automatickej akceptácii návrhov na dokazovanie, ktoré prednášala odporkyňa a tým vznikali ďalšie prietahy, čo do meritórneho rozhodnutia veci.

Keďže proti procesným uzneseniam prvostupňového súdu nemáme možnosť podať odvolanie, opravné prostriedky ani iné právne prostriedky, ktoré zákon poskytuje účastníkovi súdneho konania na ochranu jeho základných práv a slobôd nemohli byť vyčerpané...“

Sťažovateľ je kvalifikovane právne zastúpený, sťažnosť na prietahy v konaní nepodal a ani netvrdí, že ju nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu jeho sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04, II. ÚS 374/2014), však dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľa priznanú mu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd nad rámec uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe okresného súdu dochádzalo k prietahom v konaní, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby opätovne podal

kvalifikovanú sťažnosť pre porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle čl. 127 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014